

**Kröfugerð VR og
Landssambands Íslenskra verzlunarmanna
gagnvart Samtökum atvinnulífsins**

Markmið

Markmið með gerð kjarasamninga milli VR og Landsambands íslenskra verzlunarmanna (LÍV) og Samtaka atvinnulífsins er að rétta hlut þeirra lægst launuðu og auka ráðstöfunartekjur allra félagsmanna. VR og LÍV leggja áherslu á að sanngirni verði höfð að leiðarljósi við endurskoðun launapáttar kjarasamninga. Því er mikilvægt að brugðist verði við því misræmi sem sjá má í launapróun þeirra hæst launuðu í þjóðfélaginu og annarra starfsmanna á vinnumarkaði, sem m.a. má rekja til ákvörðunar kjararáðs árið 2016.

Aðkoma stjórnvalda

VR og LÍV telja mikilvægt að gera kjarasamning til þriggja ára. Friður á vinnumarkaði skapar svigrúm til leiðréttingar á kjörum hinna lægst launuðu og tækifæri fyrir launafólk, atvinnurekendur og stjórnvöld til að endurskoða þá grundvallarpætti sem félagsmenn VR og LÍV líta til sem forsendu mannsæmandi lífs – húsnæðiskerfið, skattakerfið og velferðarmálin.

Ljóst er að stjórnvöld þurfa að koma að gerð kjarasamninga á almennum vinnumarkaði, m.a. með því að endurskoða persónuafslátt og tekjutengingar með hagsmuni hinna lægst launuðu í huga. Félagsmenn VR og aðildarfélag LÍV gera kröfu um skattleysi lægstu launa, lækkun vaxta og afnám verðtryggingar á neytendalán.

Launaliður kjarasamninga

VR og LÍV gera þá kröfu að lágmarkslaun fyrir dagvinnu dugi fyrir mannsæmandi lífi en lægstu laun eru í engum takti við það sem þarf til lágmarksframfærslu. VR og LÍV telja mikilvægt að taka sérstakt tillit til stöðu þeirra sem hafa lægstu launin og leggja því til að samið verði um krónutöluhækkun.

- VR og LÍV gera kröfu um kr. 42.000 hækkun frá og með 1. janúar 2019 þannig að lágmarkslaun verði kr. 342.000. Öll laun hækki um kr. 42.000.
- VR og LÍV gera kröfu um kr. 42.000 hækkun frá og með 1. janúar 2020 þannig að lágmarkslaun verði kr. 384.000. Öll laun hækki um kr. 42.000.
- VR og LÍV gera kröfu um kr. 41.000 hækkun frá og með 1. janúar 2021 þannig að lágmarkslaun verði kr. 425.000. Öll laun hækki um kr. 41.000.
- VR og LÍV gera kröfu um að orlofs- og desemberuppbætur taki sérstökum hækkunum.

Endurskoðun taxta kjarasamninga

Mikilvægt er að taka taxtakerfi kjarasamninga VR og LÍV og atvinnurekenda til gagngerrar endurskoðunar en nánast allir grunntaxtar í samningum eru undir lágmarkstekjutryggingu. VR og LÍV gera þá kröfu að launataxtar endurspegli laun á vinnumarkaði og að enginn taxti verði undir lágmarkslaunum. Þá gera VR og aðildarfélag LÍV kröfu um að starfsaldursþrepum í launatöflum afgreiðslufólks verði fjölgað þannig að inn komi 7 ára og 10 ára þrep. Þessi krafa gildir um allar launatöflur aðrar en launatöflu skrifstofufólks.

Laun starfsfólks undir 20 ára aldri

VR og LÍV krefjast þess að breytingar á launatöxtum byrjunarlauna í kjarasamningum 2015 verði afturkallaðar og að launataxtar byrjunarlauna verði færðir til sama horfs og áður, þ.e. að byrjunarlaun miði við 18 ára aldur en ekki 20 ára, í samræmi við lög nr. 86 frá 2018 um jafna meðferð á vinnumarkaði.

Stytting vinnuvikunnar

Vinnutími á Íslandi er mun lengri en í nágrannalöndum okkar og mun lengri en kveðið er á um í kjarasamningum. Afleiðingar langs vinnutíma og meira álags á vinnumarkaði má m.a. sjá í fjölgun veikindatilfella.

VR og LÍV gera þá kröfu að vinnuvika félagsmanna verði styttn, án launaskerðingar í 35 stundir. Til að slík stytting skili sér í styttri viðveru starfsfólks á vinnustað eða við vinnu er mikilvægt að tryggja sveigjanleika í útfærslu styttingar á hverjum vinnustað fyrir sig.

Lífeyrisréttindi

Í kjarasamningi Alþýðusambands Íslands og Samtaka atvinnulífsins frá 21. janúar 2016 var samið um að hækka mótframlag atvinnurekenda í lífeyrissjóði úr 8% í 11,5%. VR og LÍV gera þá kröfu að launafólk hafi fullt val um ráðstöfun þessarar hækkunar í séreignarsparnað, samtryggingu eða til niðurgreiðslu húsnæðislána.

Veikindaréttur

VR og LÍV gera þá kröfu að launagreiðslur vegna veikinda og slysa verði samræmdar og launagreiðslur vegna vinnuslysa verði þær sömu og vegna veikinda, þ.e. að launafólk fái greidd föst og reglubundin laun. Jafnframt gera félögin þá kröfu að skerðingar vegna aldurs á bótum fyrir varanlega örorku verði felldar niður enda ganga þær gegn ákvæðum laga nr. 86 frá 2018 um jafna meðferð á vinnumarkaði.

VR og LÍV leggja áherslu á að veikindaréttur vegna barna nái til barna og ungmenna allt að 18 ára aldri. Þá leggja VR og LÍV til að veikindaréttur vegna barna verði útvíkkaður til að mæta veikindum maka og foreldra félagsmanna. Þessi krafa hefur lengi verið uppi á borðum samtaka launafólks en verður æ brýnni m.a. í ljósi þess að lífaldur hefur lengst.

Þá ítreka VR og LÍV þá kröfu félaganna að allur kostnaður vegna komugjalda og læknisvottorða verði greiddur af atvinnurekanda, ef hann óskar eftir vottorði vegna veikinda.

Réttindi eldra starfsfólks á vinnumarkaði

Fara þarf sérstaklega yfir stöðu starfsfólks 70 ára og eldri á vinnumarkaði sem ekki greiðir lengur iðgjald í lífeyrissjóð og fær heldur ekki mótframlag atvinnurekenda. VR og LÍV gera þá kröfu að atvinnurekendur tryggi að mótframlag atvinnurekenda í lífeyrissjóð skili sér í hækkun launa til eldra starfsfólks eða verði ráðstafað á annan þann hátt sem er í samræmi við vilja þess.

Húsnæðismál

VR og LÍV leggja áherslu á að brugðist verði við þeim bráða húsnæðisvanda sem margt launafólk býr við. Samkvæmt tölum Íbúðalánasjóðs frá því í september sl. hefur vísitala íbúðaverðs hækkað um 99% frá því í janúar árið 2011 og vísitala leiguverðs um 91%.

Framboð nýrra íbúða á viðráðanlegu verði er ekki í takt við eftirspurnina og framboð leiguíbúða er nánast ekkert. Fáir geta staðið undir þeim miklu hækkunum sem einkennt hafa húsnæðismarkaðinn á Íslandi á síðustu árum.

Við þessu verður að sporna og auka húsnæðisöryggi. VR og LÍV leggja til að stofnað verði óhagnaðardrifið húsnæðisfélag og fjámögnun þess verði tryggð. Slíkt félag gæti verið fyrsta skrefið að þjóðarsátt á húsnæðismarkaði þar sem stjórnvöld og sveitarfélög sem og fyrirtæki og fólkið í landinu taki höndum saman.

Starfsmenntamáli

Síðustu ár hefur verið unnið að fagnámi á framhaldsskólastigi fyrir starfandi verslunarfólk og er það í samræmi við kröfur VR og LÍV fyrir síðustu kjarasamninga. Námið mun byggja á einstaklingsbundnu raunfærnimati þar sem kunnátta og hæfni er metin til framhaldsskólaeininga á mótí kenndum áföngum en auk þess verður hluti námsins á vinnustað í verklegum brautaráföngum.

Haustið 2019 er fyrirhugað að bjóða námið sem tilraunaverkefni í samstarfi við fyrirtæki í smásöluverslun sem verði síðan grundvöllur að innleiðingu þess fyrir verslunarfólk sem uppfyllir skilyrði námsins. VR og LÍV gera þá kröfu að nám þetta verði metið til launa.

Þá gera VR og LÍV jafnframt kröfu um að félagsmenn með erlent ríkisfang fái að sækja íslenskunám á vinnutíma og án launaskerðingar.

Aðrar kröfur

Starfsfólk í ferðapjónustu

VR og LÍV ítreka mikilvægi þess að fara sérstaklega yfir kjör starfsfólks í ferðapjónustu. Brýnt er að taka sérkjarasamning vegna starfsfólks í gestamóttöku hótela og gististaða til gagngerrar endurskoðunar og gera sérkjarasamning um laun og önnur réttindi annars starfsfólks í greininni. Skilgreina verður störfín og tryggja að þekking og kunnátta starfsfólks, sem gerð er krafa um í atvinnugreininni, skili sér í hærri launum.

VR og LÍV gera þá kröfu að ...

- Áunnin réttindi félagsmanns færast óskert milli atvinnurekenda. Hér er um að ræða rétt félagsmannsins vegna veikinda og orlofs sem hann hefur áunnið sér á vinnumarkaði.
- Sveigjanleiki í orlofstöku verði aukinn til að koma til móts við kröfur félagsmanna um vetrarfrí en sú krafa er orðin hávær meðal félagsmanna VR og LÍV.
- 1. maí verði stórhátíðardagur.
- Ágreiningur, sem uppi hefur verið varðandi ávinnslu orlofs eftir 5 ára starf hjá fyrirtæki, verði leystur.
- Uppgjörstímabil mánaðarlauna verði þannig að ekki standi eftir meira en ein vika ógreidd í hverjum almanaxsmánuði.
- Atvinnurekendur auki stuðning sinn við heilsueflingu starfsfólks í forvarnarskyni, enda er slíkt beggja hagr.
- Aukinn sveigjanleiki verði veittur starfsfólki sem er nærri starfslokum, til dæmis með styttri vinnutíma, sveigjanlegri viðveru eða heimild til að halda áfram vinnu fram yfir lífeyrisaldur.
- Lágmarksvinnutími á virkum dögum verði 4 klst. eins og um helgar og aldrei verði greitt fyrir skemmri tíma, þó unnið sé skemur.

- Launagreiðslur á rauðum dögum verði settar inn í kjarasamning með skýrari hætti en nú er.
- Farið verði sérstaklega yfir réttarstöðu starfsfólks sem er á bakvöktum, bæði hvað varðar greiðslur og útköll.
- Vinnustaðalýðræði verði innleitt á vinnustaði þannig að starfsfólk fái fulltrúa í stjórnir fyrirtækja.
- Allt launafólk beri vinnustaðaskírteini, óháð atvinnugrein.

Að öðru leyti er vísað til sameiginlegra krafna Alþýðusambands Íslands.